

vender nista mogla nikakor ovirati daljnega razvoja povesti? Nandeta Živkoviča je zabodel Janoš v čolnu na Savi, ter ga pahnil v vodo, a Polonico je ugrabil in odvedel v Beligrad. Četrti, ki je utonil, bil je Vehovec. Skočil je v Trstu v morje zato, ker je zaigral ves denar in konje in vozove. Reči moramo, da je njegova smrt prav nepotrebna, ker smel bi bil živeti dokler bi bil hotel, ker njegovo življenje ni bilo nikomur na poti. Peti, ki konča svoje življenje v vodi, je Jurij Vega, katerega je pahnil v Donavo eigan sedaj mlinar Janoš Nemet, ravno na istem mestu, kjer je prej vrgel v vodo očeta svoje žene. Janoš Nemet je končal pa na vislicah, katere si je bil izvestno zaslužil.

Nepotrebna so tista modrovanja o framasonih. Prvič se govori o framasonih na svadbi Selanove Anice in Petelinovega Janeza, kjer stari dosluženi vojak Matej Kopriva pripoveduje ženinu in svatom o tajni družbi framasonov. Drugič se govori o francoskih brezbožnikih v Belemgradu pri slavnostnem obedu, katerega je dal svojim častnikom vojskovodja Lavdon o priliki, ko je bil odlikovan z zvezdo velikega križa reda Marije Terezije. Praznina, ki bi bila morda nastala vsled izpuščenja teh pogovorov, zamenila naj bi se bila z umestnejšimi razgovori. Opisovati tudi ni bilo treba Vehovca, kar je stalo mnogo časa in

popirja; omenil naj bi se bil le toliko, kolikor bi se moral. Je-li hotel gospod pisatelj takó natančno opisovati njegovo igralno strast, ki ga je privedla naposled v morje? Je-li bil kak poseben vzrok temu? Saj posledic iz smrti njegove ni skoro nobenih razven, da je bila domačija prodana, katero bi bil rad za slepo ceno dobil samogoltni kovač. G. pisatelj bi bil to izpustil brez vsake škode za povest. Tudi Vegova smrt naj bi se bila drugače utemeljila, kar bi bilo prav lahko in veliko lepše. Lakomnost je grda čednost in g. pisatelj bi bi smel opisati, da ga Janoš ni samo iz lakomnosti pahnil v vodo, ampak tudi iz sovraštva, ker sta že imela nekaj skupaj še takrat, ko sta bila še oba skypaj v Zagorici. Čudno je tudi, da se Vega, mož izobražen in blagega srca, nikdar ni spomnil svojih ljudi v domovini in istotako Polonica ni dala devet let glasu o sebi, kar je zelo dvomljivo.

To so večje napake, katere zapazi čitatelj takój, manjših ne bodem navajal. Hvalevredno in lepo je, da se je g. pisatelj lotil tega romana in brez dvojbe bi si bil pridobil mnogo zaslug, ako bi ga bil spisal počasi, po zelo premišljenem načrtu. Jezik je dokaj spiljen. Dijaki bodo brali izvestno radi ta roman, a za prosto ljudstvo bi bilo treba nekatere izraze pojasniti. Knjigi želimo mnogo kupcev. F. J.

Naši dopisi.

Iz Slavine. Redka in prelepa slovesnost se je vršila pri nas v četrtek 12. listopada. Blagorodna gosпода rojaka Kalister v Trstu in Gorup v Reki sta postavila pred tremi leti, l. 1888 v spomin 40letnice cesarja Franciška Jožefa vladanja temeljni kamen za novo šolsko poslopje. To lepo poslopje ima tri učne sobe, spodaj stanovanje za nadučitelja z vsemi potrebnimi prostori. Dovršilo se je to jesen in se blagoslovilo zgoraj omeneni dan. Že poprej se je pripravljalo, kar mogoče za slovesnost tega dne. Hvaležni občani so postavili mlaje, tri slavoloke z dvema napisoma, katerih jeden je imel pri vходу v veliko vas Slavino napis: »Slava našim dobrotnikom rojakom!« in drugi pred novo šolo: »Božji blagoslov hiši in dobrotnikom!« Približal se je omeneni dan, pa ž njim tudi slabo vreme. Mislili in želeli smo, da bi se bila preblaga dobrotnika slovesnosti sama udeležila, a dobili smo sporočilo od jednega, da je malo obolel, a drugi si vsled slabega vremena ni upal na pot. Žal, a napovedana slavnost se je morala izvršiti. Došli so: c. kr. okrajni glavar markl pl. Gozani iz Postojine, c. kr. okrajni šolski nadzornik Iv. Thuma, gospoda ekspozita iz Št. Petra in Trnja, ves krajni šolski svet, zidarski podjetnik g. Fr. Gržina, blagi šolski prijatelj g. Fr. Dekleva in mnogo družega priprostega ljudstva. Veliki zvon vabi ob 1/2 10 uri k slovesnosti in ob 1/2 11. uri naznani topič in ubrano

zvonjenje vesel pričetek. Šolska mladina, skupaj okoli 200, zbere se v stari šoli, iz katere koraka z lepo zastavo pred župnijsko poslopje, od koder gre zopet paroma v cerkev in za njo vsa cerkveno oblečena duhovščina. Zaduja, prišedša v cerkev pred oltar, naglasi: »Veni sancte Spiritus,« katerega cerkveni zbor nadaljuje in konča. Zdej gre vsa šolska mladina v sprevedu iz cerkve pred novo šolo, za njo častita duhovščina in ljudstvo. Šolski dečki se postavijo na jedno stran v dolgo vrsto, a šolske deklice na drugo stran. Č. g. duhovni svetnik Iv. Sajevec z asistenco prišedši pred vhod nove šole blagoslovi poslopje od zunaj. Odmolita se dve oraciji in potem gre šolska mladina po stopnicah v prvo nadstropje, v največjo šolsko sobo nove zgradbe. Kakor poprej zunaj se izvrši blagoslov še v šolski sobi. Takoj po blagoslovu sledi izvrsten govor častitega duhovnega svetnika, ob jednem krajnega šolskega predsednika, kateri govori nekako kazaje na križ, ki se je bil ravnokar med blagoslovom na steno obesil, rekoč: »Hvala večnemu Bogu, da nam je dal zdravje včakati denašnje slovesnosti in hvala mu, da ni bilo pri zidanji zgradbe kake nesreče. Druga hvala gre plemenitima, rodoljubnima našima rojakoma gg. Kalistru in Gorupu, ki sta nam brezplačno zgradila tako lepo, prostorno šolo. Bog povrni tisočero blaginja dobrotnikom! Ako prav se bode danes sv. maša opravila za njiju, ven-

der smo dolžni se jih še pozneje večkrat v molitvi spominjati. Ti šolska mladina pa glej, da si pridobiš potrebne modrosti, glej da svoj čas za šolski pouk prav in modro obračaš, zakaj: začetek modrosti je strah božji« Slednjič še želeč pravega blagoslova vsem, ki se bodo hodili v to hišo učiti, ki bodo v nji učili, ki bodo v tej hiši stanovali. Za njim govori primerno in pohvalno c. kr. okrajni šolski nadzornik. Povedal je, da je to novo šolsko poslopje jedno najlepših v okraji postojnskem, da sta vrlo mila dobrotnika gg. Gorup-Kalister rešila učiteljstvo in učence slabih teshnih prostorov, da pričakuje od šolske mladine dobrega napredka v tej hiši, polaga na srce dolžnosti mladine, kakor tudi dolžnosti učiteljstva, katero se je iz svojega nagiba posvetilo temu stanu in slednjič veli zaklicati tako vrhima, tako blagodušnima dobrotnikoma, darovateljema prisrčni »Živijo! Živijo! Živijo!« Otroci in zbrani gostje naidušeno odzdravijo.

Voditelj šole izrazi v kratkih besedah željo naj bi roditelji otrok se s tem velikima dobrotnikoma hvaležne skazali, da njihovi otroci neprestano brez zamud šolo obiskujejo, da naj ta velik dar prav cenijo poudarjajoč, kdor daru po vrednosti ceniti ne zna, se tudi prav hvaležnega izkazati ne more.

V imeni občine zahvaljuje g. L. Polh, podpredsednik krajnega šolskega sveta, blaga dobrotnika laskavo, občanom pa dokazuje, koliko sta gospoda darovala, kolikih stroškov občino rešila in kako blag namen jih je vodil pri tej napravi.

Za temi govori zapojeta dva šolska oddelka pesmico »Angelj varuh« dvoglasno; šolski vodja pa spremlja napev na harmoniju. Cesarske pesmi prva in zadnja kitica, s katero se zaključí slavnost v šoli, odmeva gromovito po prostrani dvorani.

Šolska mladež gre sedaj paroma po stopnicah v pritičje in koraka med vbranim zvonjenjem in pokanjem topičev v farno cerkev k sv. maši, katera se je spremljevala s čveteroglasnim petjem na cerkvenem odru. Peta se je stara znana in zmirla lepa J. Hajdnova: »Pred stolom.« Ljudstvo se je veselilo lepe slovesnosti, žal, da je bilo vreme ves čas tako kislo.

Pregostoljubni gosp. duhovni svetnik, ki je tudi mnogo skrbij imel pri gradnji, povabi vso inteligenco in ves krajni šolski svet k obedu, pri katerem se je napivalo: Cesarju, dobrotnikoma, preblagorodnemu c. kr. glavarju, č. g. duh. svetniku, g. nadzorniku, podjetniku zgradbe i. t. d. Še le proti noči je utihnil pok topičev, ko se je vesela družba že razhajala.

Bog nakloni nam še kaj takih šolskih prijateljev, ki si postavljajo z blagim namenom tako vztrajne in velike spominke sebi v čast, narodu pa v korist! To bode zapisano ne samo v šolski kroniki, nego tudi pri Bogu v bukvah večnega življenja.

Pax huic domui

Et omnibus habitantibus in ea!

S. Puncčah, nadučitelj.

Z Gorenjskega. Deželni šolski svet za kraljevino Česko je izdal pred nedavnim okrožnico na vse okrajne šolske svete, govorečo o vpeljavi pokončne pisave.

Uvažujoč izjave imenitnih higijenikov, da je kratkovidnost ali spačenost hrbtenice najčešče posledica nepravilnemu sedenju, katero si otroci napram najstrožjemu nadzorovanju pri pisanju prisvoje, zaukazalo se je, da naj se na nekaterih šolah vsacega okraja za poskušnjo uvede, mesto dozdanje nagnene, pokončna pisava.

Okrajni šolski sveti imajo takoj določiti, na katerih šolah je poskusiti s pokončno pisavo. Pri tem je gledati, da se to delo izroči popolnoma večšim osebam, od katerih gre tudi pričakovati, da se ga bodo z veseljem poprijeli.

Temu slede strokovnjaški navodi o pokončni pisavi. Okrajnim šolskim svetom je naročeno odbrane učitelje na te navode opozoriti ter jim zaukazati, da koncem šolskega leta 1891—1892 potom šolskih vodstev poroče, kako so se ti migljaji obnesli, in kaj so sploh opazili pri vajah s pokončno pisavo.

Tudi imajo okrajni šolski nadzorniki nalog, ob nadzorovanju šol posebno zanimati se za vaje s pokončno pisavo, pogovoriti se z učitelji ob uspehih pri tej pisavi, ter končno rezultat, izvirajoč iz lastne skušnje, združen s poročili tistih učiteljev, ki se bodo s tem vprašanjem bavili, predložiti najkasneje koncem malega srpana 1892 potom okr. šol. svetov dež. šol. svetovalstvu.

Ker nam je tudi na Kranjskem prej ali slej pričakovati take odredbe, ne bilo bi brez pomena, da naše učiteljstvo že sedaj napravi kak poskus s pokončno pisavo ter si tako že nekoliko uglaadi pot.

Recimo, da se v vsacem šolskem okraji oglasi po jeden učitelj jedno-, dve-, tri- in štirirazrednih ljudskih šol pri stalnem odboru, se z njim dogovori, da bo vpeljal za poskušnjo pokončno pisavo ter da bo ob uspehih poročal pri prihodnji okrajni učiteljski konferenci.

Stalni odbor dene potem to točko na dnevni red konferencije in brez dvojbe bodo poročila zanimiva bodisi glede kakovosti uspeha na različnih šolah, bodisi glede praktičnega pomena pokončne pisave.

Kot navodilo služi: Emanuel Bayr: Steile Lateinschrift, II. und III. bedeutend vermehrte Auflage. Mit vielen Illustrationen, Schriftproben, Steilschrift Alphabeten etc. Auf 24 Tafeln. Preis per Post 1.30 fl. Verlag: A. Fieblers Witwe u. Sohn. Wien, V. Margarethenplatz Nr. 2. *)

H.

*) Nam je tudi znana brošurica »Jak vnučovati pismu stojatemu«, spisal V. Blahouš, založil V. Neubert v Smičovju pri Pragi, cena 70 kr. Brošurica je prav kratka in kdor zna česko, lahko vso metodo spozna iz 16 tabel, ki so ji pridžani. Te oblike nam bolj ugajajo, kakor Bayrove. Ured.